

Guía Docente				
Datos Identificativos				2019/20
Asignatura (*)	Traballo por Proxectos en Educación Física		Código	652534018
Titulación	Mestrado Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descriptorios				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	2º cuatrimestre	Primeiro	Optativa	3
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Didácticas Específicas Didácticas Específicas e Métodos de Investigación e Diagnóstico en Educación			
Coordinación	Varela Garrote, Lara	Correo electrónico	lara.varela@udc.es	
Profesorado	Varela Garrote, Lara	Correo electrónico	lara.varela@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Dentro do perfil de formación do Máster en Didáctica Específica considérase esta materia (traballo por proxectos en Educación Física), que completa a formación do futuro docente cara a un traballo no campo do traballo por proxectos que permitan responder ás demandas sociais existentes. A educación física é unha área que ten un gran potencial para promover coñecementos, procedementos e actitudes. Ademais diso, ten un valor engadido intrínseco e é a posibilidade de aliarse con outras áreas para traballar en proxectos e abordar unha diversidade de coñecementos en todos os niveis de educación formal e non formal.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A1	E1 - Coñecer as bases teóricas do traballo interdisciplinar e identificar os seus centros de interese en contextos escolares e non escolares.
A2	E2 - Identificar e analizar criticamente propostas interdisciplinares no ámbito educativo.
A3	E3 - Deseñar, xustificar, organizar e avaliar de forma sistemática propostas interdisciplinares en distintos contextos educativos.
A4	E4 - Desenvolver a competencia lingüística en lingua estranxeira orientada cara á docencia nas áreas específicas.
A7	E7 - Capacidade de aplicar coñecementos teóricos relativos ás Didácticas Específicas, tanto á investigación como á innovación e a avaliación.
A8	E8 - Ser capaz de defender e argumentar de forma oral e escrita o traballo de investigación e/ou innovación realizado, utilizando no seu caso recursos audiovisuais de apoio.
A9	E9 - Ensañar e avaliar formulacións de ensino disciplinares ou interdisciplinares en contextos educativos reais, e promover propostas de mellora en relación cos resultados obtidos.
A10	E10 - Coñecer os fundamentos teóricos que sustentan a investigación e innovación no ámbito das Didácticas Específicas.
A11	E11 - Coñecer, comprender e utilizar a linguaxe científica e aplicalo correctamente nas distintas formas de expresión e comunicación.
A13	E13 - Analizar e valorar criticamente investigacións e proxectos de innovación en ámbitos disciplinares específicos.
A15	E15 - Identificar criterios de calidade e control tanto na investigación como na práctica docente, fomentando o espírito crítico, reflexivo e innovador.
A16	E16 - Deseñar, xustificar, organizar e avaliar propostas para a investigación e a innovación no ámbito das Didácticas Específicas.
A17	E17 - Seleccionar, adaptar e aplicar materiais e recursos TIC e doutra índole, para mellorar o ensino e aprendizaxe dos diferentes ámbitos disciplinares.
A18	E18 - Recoñecer a investigación e a innovación aplicada ás ciencias da educación como ferramenta continua de innovación e mellora educativa e social.
B1	CB6 - Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación.
B2	CB7 - Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornas novas ou pouco coñecidas dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.

B3	CB8 - Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
B4	CB9 - Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades.
B5	CB10 - Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo.
B6	G1 - Expresarse correctamente, tanto de forma oral como escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
B7	G2 - Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro.
B8	G3 - Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
B9	G4 - Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
B10	G5 - Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
B11	G6 - Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
B12	G7 - Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
B13	G8 - Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.
C1	T1 - Capacidade de análise e síntese.
C2	T2 - Capacidade de adaptación a situacións novas.
C3	T3 - Traballar de forma autónoma e con iniciativa.
C4	T4 - Traballar de forma colaborativa.
C5	T5 - Capacidade de organización e planificación en ámbitos educativos disciplinares e interdisciplinares.
C6	T6 - Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares.
C7	T7 - Comportarse con ética e responsabilidade social e ambiental como docente e/ou investigador.
C8	T8 - Ser capaz de comunicarse cos seus compañeiros, coa comunidade educativa e coa sociedade en xeral no ámbito das súas áreas de coñecemento.
C10	T10 - Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica docente.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
	Coñecer os fundamentos básicos da aprendizaxe por proxectos.	AM1	BM1
	AM2	BM3	CM2
	AM10	BM5	CM3
	AM11	BM7	CM4
	AM13	BM8	CM5
	AM18	BM10	CM6
		BM11	CM7
			CM8
			CM10

Valorar a importancia do traballo por proxectos como estratexia de mellora da calidade educativa no ámbito da Educación Física.	AM1 AM2 AM3 AM4 AM7 AM8 AM10 AM13 AM15 AM16 AM17	BM1 BM3 BM4 BM5 BM6 BM8 BM9 BM10 BM11 BM13	CM1 CM6 CM7 CM8 CM10
Analizar o currículo de Educación Física e as súas posibilidades para aplicar enfoques metodolóxicos basados na aprendizaxe por proxectos.	AM1 AM2 AM3 AM7 AM8 AM9 AM10 AM13 AM18	BM3 BM9 BM10 BM11	CM1 CM3 CM4 CM6 CM8 CM10
Coñecer e analizar críticamente experiencias de aprendizaxe por proxectos en Educación Física.	AM2 AM7 AM10 AM13 AM15	BM1 BM3 BM4 BM9 BM10 BM11 BM13	CM3 CM4 CM8 CM10
Diseñar, xustificar, organizar e avaliar proxectos aplicados ao ámbito da Educación Física.	AM1 AM3 AM7 AM8 AM9 AM16 AM17 AM18	BM1 BM2 BM3 BM4 BM5 BM6 BM8 BM9 BM10 BM11 BM12 BM13	CM1 CM2 CM3 CM4 CM5 CM6 CM7 CM8 CM10

Contidos	
Temas	Subtemas
1. Marco teórico da aprendizaxe por proxectos.	.
2. O traballo por proxectos e o currículo de Educación Física.	.
3. A aprendizaxe por proxectos na Educación Física.	.
4. Deseño de propostas de aprendizaxe por proxectos en Educación Física en contextos escolares e non escolares.	.

Planificación

Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Aprendizaxe colaborativa	A1 A2 A3 A4 A7 A8 A9 A16 A17 B2 B3 B4 B5 B7 B8 B9 B11 B12 B13 C1 C3 C4 C6 C7 C8 C10	2	6	8
Discusión dirixida	A13 A15 B7 C1 C6 C7 C8	1	0	1
Presentación oral	A17 B6 B7 B8 B13 C1 C3	3	7.8	10.8
Proba mixta	A1 A2 A3 A10 A13 B1 B6 B7 B8 B12 C7	2	0	2
Sesión maxistral	A1 A2 A10 A13 A18 B1 B12 C5 C6 C7 C8	7	14	21
Traballos tutelados	A1 A2 A3 A7 A10 A16 A17 A18 B2 B3 B4 B5 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 C1 C2 C3 C4 C5	3	21	24
Actividades iniciais	A2 A13 B7 B8 B9 B10 B11 C5 C7	1	0	1
Análise de fontes documentais	A1 A2 A4 A10 A11 A13 A15 A18 B1 B3 B6 C2 C5 C7 C8	2	4.2	6.2
Atención personalizada		1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe colaborativa	Conxunto de procedementos de ensino-aprendizaxe guiados de forma presencial e/ou apoiados con tecnoloxías da información e as comunicacións, que se basean na organización da clase en pequenos grupos nos que o alumnado traballa conxuntamente na resolución de tarefas asignadas pola profesora para optimizar a súa propia aprendizaxe e o dos outros membros do grupo.
Discusión dirixida	Técnica de dinámica de grupos na que os membros do grupo discuten de forma libre, informal e espontánea sobre un tema, estando coordinados por unha moderadora.
Presentación oral	Presentación por parte del alumnado del proyecto o trabajo/s realizado y previamente aprobado por la profesora y elegido entre la profesora y el alumnado.
Proba mixta	Proba que integra preguntas tipo de probas de ensaio e preguntas tipo de probas obxectivas. En canto a preguntas de ensaio, recolle preguntas abertas de desenvolvemento. Ademais, en canto preguntas obxectivas, pode combinar preguntas de resposta múltiple, de ordenación, de resposta breve, de discriminación, de completar e/ou de asociación.
Sesión maxistral	Algúns temas da materia serán expostos na aula a través de diferentes medios: explicación oral, apoio con presentacións informáticas, visualización de materiais didácticos en soporte dixital.
Traballos tutelados	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma dos estudantes, baixo a tutela da profesora e en escenarios variados (académicos e profesionais). Está referida prioritariamente á aprendizaxe de "cómo facer as cousas". Constitúe unha opción baseada na asunción polos estudantes da responsabilidade pola súa propia aprendizaxe.

Actividades iniciais	Actividades que levan a cabo antes de iniciar calquera proceso de ensino-aprendizaxe a fin de coñecer as competencias, intereses e/ou motivacións que posúe o alumnado para o logro dos obxectivos que se queren alcanzar, vinculados a un programa formativo. Con ela preténdese obter información relevante que permita articular a docencia para favorecer aprendizaxes eficaces e significativas, que partan dos saberes previos do alumnado.
Análise de fontes documentais	Técnica metodolóxica que supón a utilización de documentos audiovisuais e/ou bibliográficos relevantes para a temática da materia con actividades especificamente deseñadas para a análise dos mesmos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados Análise de fontes documentais Aprendizaxe colaborativa	Análisis de fontes documentais, aprendizaxe colaborativa e traballos tutelados: Realizarase de forma individual ou en pequenos grupos que traballarán a partir de distintos documentos sobre aspectos relacionados coa materia. A profesora orientará o traballo individual ou dos grupos, dando pautas para inicialo, revisando o proceso, resolvendo dudas e valorando as aportacións que vaian surxindo. Nesta materia non se admite dispensa académica de exención de asistencia salvo no caso do alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial segundo establece a "NORMA QUE REGULA O RÉXIME DE DEDICACIÓN AO ESTUDO DOS ESTUDANTES DE GRAO NA UDC" - Aprobada polo Consello Social do 04/05/2017-. Para aquelas actividades que non poida realizar por non asistir a clase, deberá acudir ás revisións das mesmas co profesorado para poder desenvolverlas.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	A1 A2 A3 A7 A10 A16 A17 A18 B2 B3 B4 B5 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 C1 C2 C3 C4 C5	Realizaranse traballos de aplicación de contidos. Os traballos poderanse realizar individualmente ou en grupo. A docente especificará os requisitos formales para a súa presentación, tanto na súa parte escrita como na oral. O cumprimento dos requisitos será imprescindible para que os traballos sexan aceptados.	30
Aprendizaxe colaborativa	A1 A2 A3 A4 A7 A8 A9 A16 A17 B2 B3 B4 B5 B7 B8 B9 B11 B12 B13 C1 C3 C4 C6 C7 C8 C10	Traballo que ten como denominación "Traballo por proxectos", será o fío conductor da materia e consistirá en levar a cabo vivencialmente un traballo por proxectos. Crearanse distintos materiais produto das vivencias desenvolvidas.	50
Presentación oral	A17 B6 B7 B8 B13 C1 C3	Consiste na exposición na clase da análise de fontes documentais e dos traballos tutelados.	20

Observacións avaliación

O estudantado será avaliado polos traballos tutelados (30%), a aprendizaxe colaborativa (50%) e a presentación oral (20%), que poderá realizarse individualmente ou en grupo tal e como se acorde coa docente. Para que o alumnado sexa evaluado de este modo, deberá asistir polo menos ao 80% das sesións presenciais.   Si o estudantado non chega a unha asistencia do 80% das clases presenciais deberá ser evaluado además de polos traballos tutelados e a aprendizaxe colaborativa, por una proba individual. Neste caso todos os ítems da avaliación terán una ponderación do 33% esixíndose en cada unha de elas una nota igual ou superior a 5 sobre 10.   Nesta materia non se admite dispensa académica de exención de asistencia salvo nos casos achegados no apartado de "Atención personalizada".

Fontes de información

Bibliografía básica	Arias , A.; Arias , D.; Navaza, Mª V. e Rial , Mª D. (2009). O traballo por proxectos en infantil, primaria e secundaria. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia. Blázquez, D. (2013). Diez competencias docentes para ser mejor profesor de educación física. Barcelona: Inde. Blázquez, D. (2016). Métodos de enseñanza en Educación Física. Enfoques innovadores para la enseñanza de competencias. Barcelona: Inde. Bona, C. (2013). El cuarto hocico: de como doce niños y un maestro buscaron cambiar el mundo. Hades Editorial. Bona, C. (2015). La nueva educación. Barcelona: Plaza&Janés. Contreras, O. y Gutiérrez, D. (2017). El Aprendizaje basado en Proyectos en Educación Física. Barcelona: Inde. Delgado, M. y Tercedor, P. (2002). Estrategias de intervención en Educación para la Salud desde la Educación Física. Barcelona: Inde. Díez , C. (1998). La oreja verde de la escuela. Trabajo por proyectos y vida cotidiana en la escuela infantil. Madrid: Ediciones de la Torre. Elboj , C.; Puigdemívol , I.; Soler , M. y Valls , R. (2002). Comunidades de aprendizaje. Barcelona: Graó. Foschi, R. (2014). María Montessori. Barcelona: Octaedro. Garijo, J.L. y Hermosa, M (2011). La Educación Física y los Espacios de Aventuras. Barcelona: Inde. Kilpatrick, W. (2006). O Método de Proyecto. Viseu: Edições pedagogo. López, M (2011). Educación física alternativa. Barcelona: Inde. Montessori, M. (2016). Educación para un mundo novo. Pontevedra: Kalandraka. Pellicer, I (2011). Educación Física Emocional. Barcelona: Inde. Purcell, T.; Werner, P.H. y Cone, S.L. (2009). Interdisciplinary Elementary Physical Education. Champaign IL: Human Kinetics. Richardson, G.R. (2014). Creating a Space to Grow. New York: Routledge. Robinson, K. (2015). Escuelas creativas. La revolución que está transformando la educación. Barcelona: Ariel. Rubio, L.; Campo, L. y Sebastiani, E.M. (2014). Aprendizaje servicio y educación física: experiencias de compromiso social a través de la actividad física y el deporte. Barcelona: Inde. Stuckart, D. W., & Glanz, J. (2010). Revisiting Dewey: Best practices for educating the whole child today. Lanham: Rowman & Littlefield Education. Tonucci, F. (2014). A cidade dos nenos: un xeito novo de pensar en cidade. Pontevedra: Kalandraka. Torres, J. (1996). Globalización e interdisciplinariedad: el currículum integrado. Madrid: Morata. V.V.A.A. (2010). Los proyectos de trabajo en el aula. Barcelona: Graó. Revistas:- Cultura, Ciencia y Deporte: Revista de Ciencias de la Actividad Física y del Deporte de la Universidad. Universidad Católica San Antonio de Murcia. Murcia.- Habilidad motriz: Revista de Ciencias de la Actividad Física y del Deporte. Colegio Oficial de Profesores y Licenciados en Educación Física de Andalucía. Córdoba.- Motricidad. Asociación Española de Ciencias del Deporte. Granada.- Retos. Federación Española de Asociaciones de Docentes de Educación Física (FEADEF). Almería.- Revista de educación física: Renovar la teoría y práctica. Boidecanto. La Coruña.- Revista Española de Educación Física. Consejo General de Colegios Oficiales de Licenciados en Educación Física y en Ciencias de la Actividad Física y del Deporte. Madrid.- Tándem. Didáctica de la Educación Física. Graó. Barcelona.
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

A Contorna como Recurso Educativo /652534006

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Investigación e Innovación en Didáctica das Artes Visuais /652534015

Materias que continúan o temario

Investigación e Innovación en Didáctica da Expresión Corporal /652534019

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías